



1.3.2022

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön suositus yliopistoille, ammattikorkeakouluille sekä lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön ja aikuisten perusopetuksen järjestäjille koronavirusepidemian aikana

- Tämä suositus korvaa 22.12.2021 annetun suosituksen.

Lainsäädäntö ja toimivalta

Lukiolain (714/2018) 40 §:n, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 80 §:n, ammattikorkeakoululain (932/2014) 31 §:n ja yliopistolain (558/2009) 41 a §:n mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Tartuntatautilain (1227/2016) 6 §:n mukaisesti valtion viranomaisten ja asiantuntijalaitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien on järjestelmällisesti torjuttava tartuntatauteja sekä varauduttava terveydenhuollon häiriötilanteisiin. Niiden on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta toimialueellaan.

Tartuntatautilain 8 §:n mukaisesti aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntojen torjuntaa alueellaan. Sairaanhoidopiirin kuntayhtymä ohjaa ja tukee kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Aluehallintovirasto ja sen toimialueen sairaanhoidopiirien kuntayhtymät tekevät yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetyt hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoidopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautilain 9 §:n mukaisesti kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveislaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja tartuntatautilaissa säädetään. Tartun-

tatautien vastustamistyöhön kuuluu tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Oppilaitosten opetustoimintaan ja muuhun lakisääteiseen toimintaan ei lähtökohtaisesti sovelleta yleisiä kokoontumisrajoituksia. Valtioneuvoston kulloinkin voimassa olevia kokoontumisrajoituksia koskevia suosituksia ja aluehallintovirastojen yleisötilaisuuksia koskevia tartuntatautilain mukaisia päätöksiä noudatetaan oppilaitoksen järjestämissä yleisötilaisuuksissa.

Tartuntatautilain velvoitteet koronavirusepidemian leviämisen estämiseksi

Tartuntatautilain väliaikaiset säännökset toimenpiteistä COVID-19 -epidemian ehkäisemiseksi (Laki tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta 1221/2021) ovat voimassa 30.6.2022 saakka.

Tartuntatautilain 58 c § velvoittaa myös koulutuksen järjestäjiä. Tartuntatautilain 58 c §:ssä säädetään toiminnassa noudatettavista koronavirustaudin leviämisen estämiseen tähtäävistä velvoitteista. Velvoitteet ovat suoraan lain nojalla voimassa eivätkä edellytä erillistä viranomaispäätöstä. Pykälän mukaisia velvoitteita ovat:

- oppilaitoksessa toimivilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- oppilaitoksessa toimiville annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet;
- tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään sekä
- oppilaitoksissa toimivilla oleskelu järjestetään sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja mahdolliset asiakaspaikat sijoitetaan riittävän etäälle toisistaan.

Toimintaohjeiden antaminen voidaan toteuttaa toimintaan parhaiten sopivalla tavalla esimerkiksi kuulutuksin, kirjallisina ohjeina, opastetauluina, käytöstä ohjaavina merkin­ töinä tiloissa tai muulla vastaavalla tehokkaalla tavalla.

Tartuntatautilain mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan koronavi­ rusepidemiaan liittyvien velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Aluehallintovirasto ja kunta saavat tarkastaa valvomansa toimijan toi­ minnan sekä toiminnassa käytettävät tilat ja antaa määräyksen puutteiden ja epäkoh­ tien korjaamisesta.

Koulutuksen järjestäjän tilojen hallinnasta vastaava vastaa ohjeistuksesta ja käsienpe­ sumahdollisuudesta myös tilojen ilta- ja viikonloppukäytön osalta, jos kysymyksessä on järjestäjän järjestämä toiminta. Ohjeistusta tulee antaa riittävän etäisyyden ylläpitä­ misestä, käsien puhdistamista ja muista tartuntojen leviämistä estävistä käytänteistä. Jos kysymys on ulkopuolisen toiminnan järjestäjän vuokrasopimuksen mukaisesta toi­ minnasta, tartuntatautilain 58 c §:n mukaisten velvoitteiden toteuttamisesta voidaan sopia järjestäjän ja vuokralaisen kesken. Varsinainen toiminnan harjoittaja vastaa siitä, että velvoitteet on toimeenpantu asianmukaisesti. Oppilaitosten vastuu ei ulotu muiden toimijoiden käytössä oleviin tai niille vuokrattuihin tiloihin, esimerkiksi opiskelijajärjestö­ jen, ylioppilas- ja opiskelijakuntien sekä opiskelijaravintoloiden tiloihin.

Suosituksen tarkoitus

Tämän suosituksen tarkoitus on tukea yliopistoja ja ammattikorkeakouluja sekä lukio­ koulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön ja aikuisten perusopetuk­ sen järjestäjiä toteuttamaan opetus ja muu oppilaitosten tiloissa järjestettävä toiminta turvallisesti koronaepidemian aikana. Suositusta noudattamalla voidaan vähentää tar­ tuntariskiä oppilaitoksissa.

Opetukseen ja muuhun oppilaitosten tiloissa järjestettävään toimintaan ei osallistuta oireisena

Koronavirus aiheuttaa hengitystieinfektion, jonka oireita voivat olla mm. yskä, kurkku­ kipu, kuume, hengenahdistus, lihaskivut, vatsaoireet ja päänsärky.

Opiskelijan tai opettajan ei pidä osallistua lähiopetukseen tai muuhun oppilaitoksen ti­ loissa järjestettävään toimintaan, jos hänellä on sairastumiseen viittaavia oireita. Mui­ den oppilaitoksen tiloissa työskentelevien tai siellä vierailevien ei myöskään pidä tulla oppilaitoksen tiloihin oireisena. Jos henkilö sairastuu päivän aikana, tulee hänen pois­ tua välittömästi oppilaitoksesta tai siirtyä erilliseen tilaan.

[Koronavirustestiin hakeutumisesta ohjeistetaan THL:n verkkosivuilla.](#)

Jos oppilaitoksen yhteydessä olevassa asuntolassa asuva opiskelija sairastuu, oppilaitos voi tarvittaessa ottaa yhteyttä oppilaitoksen sijaintikunnan tartuntataudeista vastaavaan yksikköön tilanteen ja vaadittavien toimenpiteiden arvioimiseksi.

[THL: Oireet ja hoito](#)

Riskiryhmään kuuluvat

Riskiryhmään kuuluvien on erityisen tärkeää huolehtia rokotussuojastaan. Kaksi rokoteannosta antaa erinomaisen suojan vakavaa tautia vastaan

[THL: Vakavan koronavirustaudin riskiryhmät](#)

[THL: Rokotteet ja koronavirus](#)

Oppilaitoksissa työskentelevien osalta toimenpiteet perustuvat työnantajan tekemään riskinarvioon. Työterveyshuolto tukee työnantajaa riskinarviossa.

Koronaviruksen tarttuminen

Koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut esimerkiksi puhuu, yskii tai aivastaa. Koronavirus voi tarttua myös ilmajälkeisesti pienten aerosolien muodossa sisätiloissa, joissa on heikko ilmanvaihto. Koronavirukset eivät säily pitkiä aikoja tartuttavana pinoilla vaihtelevissa lämpötiloissa. On mahdollista, että virus tarttuu myös kosketuksen kautta. Tavaroiden välityksellä tapahtuvia tartuntoja ei ole todettu.

[THL: Tarttuminen ja suojauminen koronavirukselta](#)

Riittävästä väljyydestä huolehdittava

Tartuntatautilain mukaan asiakkaiden ja osallistujien oleskelu tulee järjestää sillä tavoin väljästi, kuin se toiminnan erityispiirteet huomioiden on mahdollista. Mahdolliset asiakaspaikat tulee sijoittaa riittävän etäälle toisistaan. Järjestelyistä vastaa tilojen hallinnasta vastaava toimija. (TTL 58 c § mom 2)

Tämän veloitteen toteuttamiseksi oppilaitoksissa tulisi mahdollisuuksien mukaan välttää tilanteita, joissa ollaan suorassa kosketuksessa muiden kanssa. Koulutuksen järjestäjä ja oppilaitoksen sijaintikunnan tartuntataudeista vastaava yksikkö ohjeistavat tarvittaessa tarkemmin käytännön toimenpiteissä.

Opetusta on mahdollista järjestää myös suurelle osallistujajoukolle (esimerkiksi suuret luentotilaisuudet), kun riittävästä väljyydestä huolehditaan. Muiden kuin opiskelijoiden ja henkilökunnan oleskellessa oppilaitoksen alueella tulee heitä opastaa noudattamaan ohjeistusta hygieniasta ja väljyyden säilyttämisestä.

THL:n kansallinen maskisuositus ei koske opetussektoria. Kasvomaskien käytössä suositellaan noudatettavaksi alueellisten ja paikallisten viranomaisten suosituksia, jotka voivat epidemiatilanne huomioiden täydentää kansallista maskisuositusta. Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät vastaavat näiden toimintaa säätelevien lakien nojalla opiskeluympäristön turvallisuudesta ja voivat tässä tarkoituksessa antaa omia opetus- ja tenttitiloja koskevia maskisuosituksiaan. Tarkemmat suositukset maskin käytöstä oppilaitoksissa voivat siksi vaihdella alueittain.

Opiskelijaravintolaa tai muita ruokailutiloja voi käyttää esimerkiksi porrastetusti, jotta voidaan välttää tarpeetonta lähikontaktia ja pitää riittävä väljyys. Hygieniasta huolehditaan ruuanvalmistuksen ja -jakelun sekä syömisen aikana.

Oppilaitoksen yhteydessä olevassa asuntolassa opiskelijat voivat asua jaetuissa huoneissa. Oppilaitokset pitävät kirjaa majoittuvista henkilöistä huonekohtaisesti, jotta tartunnanjäily on tarvittaessa mahdollista jälkeensä.

[Työterveyslaitoksen ohje työntekijälle](#)

[THL: Koronaviruksen tarttuminen ja itämisaika](#)

Hyvä käsi- ja yskimishygienia estää tartuntoja

Oikein toteutettu yskimis- ja käsihygienia estää tartuntoja. Oikeisiin käytäntöihin ohjaa tiedotusmateriaalia suositellaan jaettavaksi oppilaitoksessa työskenteleville ja opiskeleville tietoisuuden lisäämiseksi.

- Käsien pesua suositellaan ulkoa sisälle tultaessa, ennen ruokailua, sekä aina aivastamisen tai yskimisen jälkeen, tai kun kädet ovat näkyvästi likaiset. Kädet kuivataan kertakäyttöisiin paperisiin käsipyyhkeisiin.
- Jos käsienpesumahdollisuutta ei ole, voidaan käyttää käsihuuhdetta. Käsihuuhdetta tulisi olla helposti saatavilla.
- Aivastamisen tai yskimisen yhteydessä suun eteen laitetaan kertakäyttönenäliina, joka heitetään heti käytön jälkeen pois. Jos nenäliinaa ei ole saatavilla, suojataan suu kyynärtaipeella. Kädet pestään tämän jälkeen.
- [THL: Käsienpesu ja yskeminen](#)

Siivous ja ilmanvaihto

Tartuntatautilain 58 c §:n mukaan tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan. Siivouksessa käytetään heikosti emäksistä yleispuhdistusainetta. Saniteettitiloissa voi siivousta tehostaa käyttämällä desinfiointiainetta. Siivouksessa noudatetaan Työterveyslaitoksen siivousohjeita.

THL:n erillinen ohjeistus ilmanvaihdosta tulisi huomioida oppilaitosten tilojen käytössä. [Oikeuskansleri on terveysturvallisuusohjeiden noudattamista ja seurantaan lapsen oikeuksien näkökulmasta koskevassa ratkaisussaan 3.2.2022 \(OKV 2733/70/2021\)](#) katsonut, että tartuntariskien välttämiseksi koulutuksen järjestäjien tulisi toimia laajassa yhteistyössä eri alojen asiantuntijoiden kanssa erityisesti ilmanvaihtoon ja sisäilman laatuun, mutta myös tilojen väljyyteen liittyvissä järjestelyissä. Käytännössä ilmanvaihtoon ja sisäilman laatuun liittyvissä järjestelyissä yhteistyötä tulisi tehdä teknisten asiantuntijoiden kanssa ja väljyyteen liittyvissä järjestelyissä lisäksi kaikkia tiloja käyttävien toimijoiden kanssa.

Kosketuspinnat, kuten ovenkahvat, käsinojat, pulpetit ja pöydät, valokatkaisijat ja hanat, pyyhitään vähintään päivittäin, mielellään kahdesti päivässä.

Yhteiskäytössä olevien työ- ja opiskeluvälineiden ja työkoneiden puhdistamista suositellaan aina käyttäjien välillä.

[Työterveyslaitos: Ohjeistus siivoukseen](#)

[THL: Ilmanvaihdosta on annettu erillinen ohje](#)

Jos oppilaitoksessa todetaan korona-altistumistilanne

Kansallisen strategian mukaan jäljityksessä keskitytään tilanteisiin, joissa on laaja leviämiskorkeus, ja tartunnan jäljityksen ruuhkautuessa tulee ensisijaisesti jäljittää korkean tartuntariskin altistumistilanteet. Oppilaitoksissa tapahtuneet altistumiset eivät tyypillisesti ole korkean riskin tilanteita.

Testauksen ja jäljityksen toteuttamisessa noudatetaan ensisijaisesti paikallisia tai alueellisia ohjeita.

[Terveystieteiden tutkimuskeskus: Ohje korona-altistumistilanteisiin varhaiskasvatuksessa, koulussa ja oppilaitoksissa](#)